

LNB PRESES APSKATS
19-03-2021

Sagatavoja:
INFORMĀCIJAS PAKALPOJUMU UN SBA NODAĻA
UZZIŅU UN INFORMĀCIJAS CENTRS

Avots: IR
Datums: 11-03-2021

Teksts — Anda Burve-Rozīte
Foto — Ieva Salmāne

Sabiedrība kļūst labāka

Literatūrkritiķe **Anda Baklāne** par lasīšanas paradumiem
pandēmijā un Nīči kā TED prezentācijas zvaigzni

AR INTERESANTIEM piemēriem no filozofijas, kultūrvēstures un politikas literatūrkritiķe un Latvijas Nacionālās bibliotēkas digitālās pētniecības attīstības projektu vadītāja Anda Baklāne dažādu autoru eseju krājumā *Lasīšanas pandēmija* stāsta, ko 21. gadsimtā saprotam ar lasīšanu, ko mūsu paradumos mainījušas tehnoloģijas un kāpēc bailes kļūt par mazlasošu sabiedrību varētu būt nepamatotas. Šķita interesanti pārrunāt arī to, ko pandēmija mainījusi sabiedrības lasīšanas gaitās. Baklāne stāsta, ko pati klausās austiņās skrienot, un skaidro, kas ir digitālās humanitārās zinātnes, kam liels iespaids uz katru, kas patērē informāciju un sēž sociālajos tīklos.

Kā pandēmijā mainījušies tavi lasīšanas paradumi: vai lasi kaut ko citu, kādus lasīšanas rīkus izmanto un vai dari to vairāk?

Priecājos par iespēju vairāk laika pavadīt ar sevi un mazāk ar citiem cilvēkiem.

Pēdējo gadu laikā manus lasīšanas jeb informācijas uztveres paradumus mainījušas divas lietas: iespēja piekļūt plašam materiālu klāstam elektroniski un iespēja klausīties raidījumus, lekcijas un audiogrāmatas telefonā.

«Mēs nekļūsim par muļķiem, ja kāda sabiedrības daļa mazāk lietos tekstu un vairāk komunicēs caur citiem medijiem»

Daļēji saturs, kas agrāk pie manis nonāca teksta formātā, tagad nonāk kā audio, tādējādi uzņem daudz informācijas, ko nebūtu varējusi pirms tam. Ir iespēja klausīties ejot, braucot ar velosipēdu, skrienot, gatavojot ēst.

Vai Ģēti un Platonu var lasīt skrienot vai mazgājot traukus? Vai drīzāk te derēs podkāsti par politiku?

19. gadsimta angļu literatūra, piemēram, Džeinas Ostinas garie romāni man labi «aizgāja» garajos 18 kilometru skrējienos.

Tu esi cilvēks ar intelektuālu darbu un intelektuālām interesēm. Sāki skriet pandēmijas laikā, vai arī vienmēr esi līdzsvarojusi fizisko un intelektuālo slodzi? Visiem sāp mugura no sēdēšanas divānā pie Zoom.

Es skrienu jau sen. Pēdējā laikā gan mazāk, jo kļūstu vecāka un sirds nav tik stipra. Pirms kāda laika apnika skriet, jo pietrūka pacietības. Iespēja, ka, to darot, varu kaut ko klausīties, atjaunoja interesi.

Pandēmijas laikā lasi vairāk vai mazāk?

Viens specifisks lasīšanas veids ir, ja esi iesaistīts kādā žūrijā. Piemēram, Latvijas Literatūras gada balvas žūrijai ir ārkārtīgi liela slodze – isā laikā jāizlasa ap septiņdesmit grāmatu. Tas ir īpašs režīms – man ir savas metodes, kā izlasīt vairāk, kā lasīt garlaicīgas grāmatas.

Cits režīms ir manā darbavietā Latvijas Nacionālajā bibliotēkā, kur fiziskus tekstus pārvēršu par digitāliem. Šajā procesā mēdz gadīties kļūdas. Lai tās izķertu, nākas iet cauri tekstiem un tos rediģēt.

Šādā ceļā esmu izlasījis daudz latviešu agrīno romānu no 19. gadsimta beigām un 20. gadsimta sākuma, ko noteikti tik rūpīgi nebūtu izlasījis, ja nebūtu jāredīgē. Es nedrīkstētu tam veltīt tik daudz laika, bet tas ir tik aizraujoši!

PIECI YOUTUBE KANĀLI, KURUS KLAUSĪTIES, TĪROT MĀJU

Sam Harris / Making Sense

Youtube.com/c/samharrisorg/videos
Filozofa, neirozinātnieka un meditācijas skolotāja Sema Herisa raidījums, kurā risinātas politikas, ētikas, reliģijas, neiro psiholoģijas tēmas.

Sceptic

Youtube.com/c/skepticmagazine/videos
Zinātnes un kritiskās domāšanas popularizētāja Maikla Šērmera sarunas ar nupat iznākušu populār zinātnisku grāmatu autoriem.

StarTalk

Youtube.com/c/StarTalk/videos
Harismātiskais astrofizikālis un zinātnes skaidrotājs Nīls Degrass Taisons stāsta par fiziku cilvēkiem bez izglītības dabaszinātnēs.

Vladimirs Milovs

https://ej.uz/4nyx
Politika Vladimira Milova komentāri par neseno vēsturi un aktuālajiem politiskajiem procesiem Krievijā un pasaulē.

ContraPoints

Youtube.com/c/ContraPoints/videos
«Bijušās filozofes», transseksuāles Natālijas Vinnas performances, kurās skatītas progresīvās politikas un minoritāšu tiesību tēmas.

Kā pandēmija mainījusi sabiedrības interesi par lasīšanu? Vai liegums ceļot tiek aizvietots ar ceļošanu iztēlē – vairāk grāmatu uz nakts galdiņa, vairāk tekstu lietotnēs?

Varu teikt, ka Nacionālajā bibliotēkā digitālās bibliotēkas apmeklējums pieauga divas reizes, varbūt pat vairāk. Tas saistīts gan ar to, ka cilvēkiem nebija iespējas atnākt uz bibliotēku, gan arī tika strādāts pie tā, lai saturs būtu pieejams tiešsaistē. Iepriekš to liedza autortiesību ierobežojumi, bet pandēmijai par godu beidzot tika sakārtotas licences un ieguldīti līdzekļi, lai cilvēki varētu piekļūt tekstiem.

Daļēji ar pandēmiju un lielāku laika pavadīšanu pie datoriem bija manāms, ka intensificējās diskusijas sociālajos tīklos. Pandēmija radīja lielāku spriedzi un vairāk aktuālu jautājumu, par kuriem pastāvēja. Pēdējos gados sociālie tīkli ir radījuši vidi, kurā pakāpeniski izplatās baumas un notiek liels antagonisms – cilvēki strīdas par politiku, par sabiedriskiem jautājumiem, bet vienlaikus pieaug prasība pret diskusiju kultūru. Nenoliedzami, sociālo tīklu algoritmi mūs sašķēlušī naidīgās frontēs un veicinājuši sajūtu «savējie pret pretiniekiem». Tomēr mēs to apzināties un, iespējams, atradīsim pret to arī zāles. Tīcu, ka atradīsim jaunu līdzsvaru.

Kad sadusmojies par agresīvu vai melīgu ierakstu, kā sevi nomierināt?

Esmu to iemācījusies, klausoties un skatoties šāda veida sarunas citur pasaulē. ASV ir daudz komentētāju un arī YouTube raidījumu, kuros diskutē teisti un ateisti. Piemēram, *The Atheist Experience* ir raidījums, kurā cilvēki zvina un strīdas ar šova vadītājiem par dažādiem reliģiskiem jautājumiem. Jautājumi gadu gadiem ir vieni un tie paši. Skatoties, cik noslīpēti un pārliecinoši ir raidījuma vadītāju argumenti, sapratu, ka ir būtiski izveidot saprotamus un spēcīgus argumentus par tipiskiem jautājumiem. Un ir vērts tos mierīgi

un nosvērti atkārtot, neuztraucoties, ka šī saruna atkārtosies otro, trešo, piekto un piecpadsmito reizi – tad, iespējams, cilvēki ieklausīsies.

Savā esejā par lasīšanu tu runā par jauna veida analfabētiem, «grafiskā dizaina, video un skaņas apstrādes nemācītiem». Vecīgo vīpsnāšanu par «modernajiem analfabētiem», kuri tikai skatās komiksus un interneta videovēstījumus, bet par maz lasa grāmatas, 21. gadsimta otrajā desmitgadē nomaļinājusi cita suga – tie, kuri internetu lieto, bet brīvi nerunā multimodalitātes valodās?

Laikmetīgajai kultūrai raksturīga daudzu kultūru un subkultūru līdzāspastāvēšana. Nav tā, ka varam pateikt: tie, kas neprot rediģēt videodarbu, ir «nemācīti», jo kādā sabiedrības daļā tam joprojām nav pilnīgi nekādas nozīmes. Piemēram, viens no maniem mīļākajiem dzejniekiem Uldis Bērziņš nav ne par kriptu mazāk vērtīgs, jo neveido grafiskās dzejas instalācijas. Bet ir situācijas, kurās sākam pamanīt, ka nespēja runāt grafiskā dizaina un video valodā jau liecina par provinciālismu vai amatierismu. Tomēr ir arī situācijas, kurās izteikuma saturs ir tik vērtīgs, ka nav nekādas vajadzības to izskaistināt ar citiem medijiem.

Šobrīd raksturīgi ir sadarbības modeļi. Ir tāda disciplīna kā digitālās humanitārās zinātnes, tā ir humanitāro un datorzinātņu sašķiršana. Tur viens no rezultātiem ir nevis akadēmiska publikācija teksta veidā, bet, piemēram, tīmekļa vietne, interaktīva lietotne vai datubāze. Lai iegūtu šīs pētniecības rezultātus, jāsadarbības humanitārajam pētniekam, programmētājam, grafiskajam dizaineram un bibliotekāram, kurš piedāvā datus.

Dažādos avotos redzam aizstāvēšanu, ka teksts nav vienīgais veids, kā nodot zināšanas. Ir lietas, ko labāk var iemācīties praksē. Ir vesels temats par sabiedrībām, kuras balstītas mutvārdu kultūrā. Ja tajās ienāk va-

ra, kas uzspiež tekstā balstītu izglītību, tas nenozīmē, ka teksta kultūra nāk ar kaut ko vērtīgāku un labāku, nekā tas bijis mutvārdu kultūrā.

Mutvārdu kultūras zināšanas var būt tikpat vērtīgas kā teksta zināšanas.

Un jo vairāk sākam uztvert vizuālo mediju kā zināšanu pārneses līdzekli, jo sarežģītāks tas top. Tā vairs nav vienkārša bildīte. Tā var būt, piemēram, diagramma ar statistisku informāciju, kuru nevar lasīt cilvēks bez priekšzināšanām.

Vai tas ir arī paaudžu jautājums – varam pieņemt, ka liela daļa jaunās paaudzes brīvi pārvalda «multimodalitātes valodas»?

Interesanti, ka arvien vairāk skolās bērni tiek aicināti veidot videodarbus, bet viens nemāca, kā to darīt. Viņus māca, kā rakstīt un kā runāt, bet tik un tā jaunieši video veidošanu zina labāk nekā viņu skolotāji. Paaudzei, kas piedzima, sākot ar 90. gadu otro pusi, šīs lietas nāk vienkāršāk un intuitīvāk.

Tāču tas nenozīmē, ka viņi nav lasījušas Danti vai Platonu? Vienas kompetences neizslēdz citas.

Jā, šīs tendences papildina cita citu. Mēs nesam atbrīvojušies no nepieciešamības mācēt lasīt, taču mūsu dzīve kļūst sarežģītāka – jāprot lasīt gan tekstus, gan vizuālu avotu, gan jāspēj mutvārdos noformulēt tikpat sarežģītu materiālu, kādu senāk rakstījam tekstā.

Ko 21. gadsimtā varam saprast ar «lielu lasītāju»?

Daļa lielo lasītāju tagad ir lieli datorspēju spēlētāji un filmu skatītāji. Viņi to dara izklaides dēļ, un izklaides nišā pašlaik ir milzu konkurence. Cita lielo lasītāju daļa ir tie, kuru profesija saistīta ar humanitārajām zinātnēm vai kultūru. Viņu vidū lielākais lasītājs noteikti ir lielākais rakstītājs. Lielu lasītāju var pazīt pēc tā, cik daudz viņš ir uzrakstījis vai pastāstījis citiem.

Atgādinī, kā Eiropā notika pāreja no mutiskās kultūras uz rakstu kultūru, un kas, tavuprāt, ir populārākie maldi šajā ziņā?

Pāreja no mutvārdu kultūras uz rakstisko nenotika vienlaikus. Latvijā par pāreju uz teksta kultūru varam runāt, sākot no 18. gadsimta otrās puses. Rakstības vēsture ir 20 tūkstošus gadu sena, kad uz alu sienām parādījās pirmie zīmējumi un simboli. Tad ir pieturas punkti – pirmais alfabēts, kurā ir zilbes, pirmais fonētiskais alfabēts, pirmais pierakstītais literārais darbs un tā tālāk.

Nozīmīgs ir 19. gadsimts, kad lielākā sabiedrības daļa saskārās ar teksta kultūru un masveidā iemācījās lasīt. Cik tad sena ir lasīšanas kultūra, kurā gandrīz visi prot lasīt? Tā ir jauna. Daiļliteratūras lasīšanas kultūra ir vēl jaunāka. Kā var domāt, ka tad, ja beigsies kaut kas tāds, kas pastāvējis tikai 200 gadus, tad sabruks civilizācija? Tas ir absurds apgalvojums.

Civilizācija desmit tūkstošus gadu ir radījusi iespējas, lai izdzīvotu bez masveida lasīt un rakstītprasmes. Mēs nekļūsim par muļ-

Nereti rūpīgi izlasīt vienu darbu ir daudz svarīgāk nekā pavisam izlasīt desmit.

Ir svarīgi, ka kāds darbs kļūst par platformu, kurā skolotājs var parādīt dažādas intertekstuālās saites: interesantus apstākļus, kā darbs tapis, faktus par vēstures procesiem, kas tajā laikā notikuši, filozofiskās idejas, kas darbā atspoguļotas, un tamlīdzīgi, tādējādi iemācot metodoloģiju, ko dod viena darba aplūkošana. Man patīk analogija ar pilsētu. Esmu ceļotājs svešā pilsētā – ja neko nezinu par arhitektūru un vēsturi, mans skatiens nekam nepiesaistās, man ir garlaicīgi. Ja zinu par arhitektūras stilu, vēsturi un būvniecību, man ir interesanti – jo vairāk uzzinu, jo vairāk elementu un likumsakarību ieraugu.

Iemācoties aptvert pasauli caur vienu grāmatu, šo principu var vēlāk izmantot arī jebkuru citu. Tā var būt Homēra *Odiseja*, Raiņa *Uguns un nakts* vai Kaudziņa *Mērieku laiki* – būtiski, par ko skolotājs visvairāk zina un var pastāstīt interesantu stāstu. Tas ir svarīgāk nekā konkrētā grāmata. Ja es, piemēram, mācītu Raini, tur nekas labs nesanāktu, jo man Rainis ne pārāk patīk.

Kurš godājama pasaules klasiķis, tavuprāt, visamizantāk izskatītos, pārstāstīts ar animāciju vai TED prezentācijā?

Būtu interesanti paskatīties uz romantisma laikmeta literātiem un filozofiem, jo šim laikmetam bija raksturīgs liels patoss un ideālisms, kas caurstrāvo arī tekstus. Daži no viņiem gan jau izskatītos traki, piemēram, man bail būtu iedomāties, kāds lektors būtu Frīdrihs Niče.

Mēs slīgstam atpalcībā vai, gluži otrādi, kļūstam arvien gudrāki, apkaroties ar podkāstiem, interneta diskusijām, lietotnēm, kas populārizē zinātniski stāsta par sarežģītiem zinātnes un kultūras tematiem?

Pēdējos desmit tūkstošus gadus cilvēku kognitīvās spējas nav ne pasliktinājušās, ne uzlabojušās. Varētu būt tā, ka sabiedrībā saglabājusies tāda pati proporcija starp «gudrajiem» un «negudrajiem» cilvēkiem. Protams, ir prasmes, kas mainījušās. Noteikti mazāk cilvēku prot aust un vairāk prot lasīt. Runājot par lasītprasmi, kopš lielā uzplaukuma 19. gadsimtā prasmes ir tikai uzlabojušās. Ja viss notiks tā, kā šobrīd, mēs kļūsim tikai prasmīgāki.

Vai kļūsim viedāki, līdzietīgāki, tādi, kas labāk prot risināt vispārcilvēciskas problēmas? Drīzāk ne. Šis process ir lēns un varbūt vispār nenotiek. Cerēsim, ka nekļūs sliktāk. Domātāji Stīvens Pinkers vai Juvāls Noa Harari argumentē, ka pēdējos gadsimtos ir kļuvis vispār labāk, jo ir mazāk varmācības, darbojas tiesiskums un attīstās veselības aprūpe. Arvien vairāk cilvēku ir izglītoti, un arvien mazāk iet bojā slepkavību dēļ.

Kā izmaiņas lasīšanas kultūrā 21. gadsimtā ietekmējušas cilvēku politiskās izvēles? Ja kāds ir *funny*, viņš var arī labi vadīt valsti?
Gan ASV, gan Latvijas piemēri apliecina, ka nepietiek intelektuāli argumentēt kādu vie-

dokli, jo ir cilvēki, kuri tāpat to nepieņem un izvēlēties ticēt tam, kam vēlas ticēt, vadoties pēc emocijām.

Es izjūtu to, ka ir daudz lielāka slodze iesaistīties politiskās diskusijās. Senāk bija mediji, kuru funkcija bija izteikt viedokli. Tagad visai sabiedrībai ir pienākums izteikt viedokli, turklāt ir sajūta, ka tas jā dara steidzami, citādi uzvarēs pretējā puse. Es vēlētos, kaut joprojām būtu tikai četri izdevumi, kas to dara, bet es varētu nodarboties ar ko citu, nevis savu laiku atvēlēt politiskām diskusijām, lai neuzvarētu pretējā puse.

Vai tev ir padoms, kā risināt šo emocionālo vēlmi «doties karā»?

Citēju internetu: izvēlies savas ciņas gudri. Visās nevar iesaistīties. Ir cienjami īstenot savu pilsoņa identitāti un būt aktīvam, aizstāvēt viedokli, kuram tic. Katrs no mums, protams, karsti tic, ka viņam ir taisnība. Katrs grib dzīvot labākā, nevis sliktākā pasaulē, un te veidojas paradokss. Taču kopumā cilvēki grib kaut ko ļoti līdzīgu – cilvēciņu pasauli, kurā valda miers, satība un pārtība.

Un taisnīgums. Vai tu seko līdzi

vakcinācijas procesam, gaidi vakcinu?

Pierakstījos rindā un bez liela uztraukuma gaidu, kad mani paaicinās. No Covid-19 es kādā brīdī norobežojos, jo sapratu, ka šajā jautājumā neko nevaru ietekmēt. Līdz ar to es neesmu tajā emocionāli iesaistīta. Mani vēlāk izslimoja Covid-19, un tas bija augstākais punkts, lielākais uztraukums. Nu viņi izveseļojušies, esmu daudz mierīgāka. ●

CV

- Dzimusi 1980. gadā Rīgā
- 2004. gada Bakalaura grāds filozofijā LU
- 2009. gada Maģistra grāds filozofijā LU
- Kopš 2007. gada strādā Latvijas Nacionālajā bibliotēkā
- Kopš 2018. gada bibliotēkas digitālās pētniecības attīstības projekta vadītāja
- Raksta promocijas darbu *Metafora 20. gs. latviešu dzejas diahronijā: dabas parādību tropu kvantitatīvā un kvalitatīvā analīze konceptuālās metaforas teorijas kontekstā* LU Filoloģijas doktora studiju programmā
- Kopš 2015. gada LU Humanitāro zinātņu fakultātes pasniedzēja
- Kopš 2018. gada LU Sociālo zinātņu fakultātes pasniedzēja
- Pasniedz studiju kursu *Digitālās humanitāres un sociālās zinātnes. Teksta datoranalīze un datu vizualizācija*

«Viens no maniem mīļākajiem dzejniekiem Uldis Bērziņš nav ne par kriptu mazāk vērtīgs, jo neveido grafiskās dzejas instalācijas»

ķiem, ja kāda sabiedrības daļa mazāk lieto tekstus un vairāk komunicē caur citiem medijiem. Protams, ir citi draudi, kas saistīti ar mākslīgo intelektu un atkarībām virtuālajā vidē. Pret tiem ir jāizturas nopietni.

Senajā Grieķijā 5. gadsimtā pirms mūsu ēras tika dokumentēti brīdis, kad notika pāreja no mutvārdu kultūras uz rakstības kultūru. Toreiz cilvēki to uztvēra kā lejupslidi, kas lika pasliktināties atmiņai un manipulēs ar cilvēku prātiem. Lielā mērā seniem bija taisnība par riskiem, ko teksti nes sev līdzi, tajā pašā laikā šodien tas liekas tik muļķīgi – kāpēc gan viņiem šķita, ka cilvēki kļūst stulbāki, jo tagad raksta, nevis runā?

Ko iespējams zaudēt, ja skolu programmās atteiktos no dziļiem literatūras darbiem?
Katrā gadā kaut kas jauns tiek uzrakstīts, un pasaules kultūras kanons palielinās. Fiziski vairs nav iespējams izlasīt visu kanonu.

NACIONĀLĀS ENCIKLOPĒDIJAS LAPĀS PLAŠA INFORMĀCIJA PAR STUDENTU ORGANIZĀCIJĀM UN TO GAITĀM

Nacionālās enciklopēdijas galvenais redaktors fil! Valters Ščerbinskis, *frater cursicus*

2018. gada 18. decembrī atvērta Latvijai Nacionālās enciklopēdijas elektroniskajai versijai 2020. gada nogalē apritēja divi gadi. Īsā laikā tā izveidojusies par nozīmīgu elementu zināšanu apguvē latviešu valodā virtuālajā vidē. Enciklopēdiju lasa arvien vairāk. Tā ir viegli, ātri pieejama katru dienu, ik brīdī, bez maksas jebkurā pasaules malā, kur vien ir internets. Enciklopēdiju veido visdažādāko nozaru lietpratēji, lai tās saturs būtu labākais vai viens no labākajiem par attiecīgo tēmu, ko latviešu valodā var atrast.

Nemot vērā, ka enciklopēdijas raksturs ir universāls, tās uzdevums ir stāstīt par visām jomām. Būtisks jautājums ir par prioritātēm šķirklju atlasē. Gadu gaitā enciklopēdijas veidotājiem kļuvis skaidrs, ka vienkāršota, šabloniska pieeja, mēģinot noteikt svarīgāko, nedod cerēto. Līdz ar to nepieciešams pakāpeniski nodrošināt saturu ar aptverošām, mazāk aptverošām, nozīmīgām un ar nozīmīgām lietām saistītām tēmām.

Studentu sabiedrību atspoguļojums nebija enciklopēdijas darba kārtībā, taču radās labvēlīgi apstākļi, kas ļāva pievērsties šim jautājumu blokam. 2019. gada nogalē sarunā ar fil! Robertu Rūsi, *lettonus*, spriedām, ka būtu lieliski vienuviet apkopot korektu, objektīvu informāciju par studentu organizācijām, taču ierobežotie līdzekļi un ar tiem saistītās prioritātes neatļauj to uzsākt. R. Rūsis rosināja vērsties Latvijas Korporāciju apvienībā (L!K!A!), kuras seniors bija filistrs Arvils Zeltiņš, *lettonus*. Paskaidrojot potenciālos ieguvumus un vajadzības, L!K!A! piešķīra finansējumu šķirklju sagatavošanai. Tagad arī L!K!A! logo var redzēt Nacionālās enciklopēdijas atbalstītāju sadaļā.

Nākamais solis bija konkrēto organizāciju tekstu struktūra un autoru izvēle. Zināma pieredze, gatavojot

izdevumu *Uzticīgi draugam*, jau bija izveidojusies, daļēji šo pieeju likām par pamatu katram šķirklim. Autoru izvēle ir redakcijas un Nozaru redkolēģijas ziņā. Šķirklju finansētājiem par to un saturu nav teikšanas. Nemot vērā jautājuma specifiku, bija skaidrs, ka autoram jābūt 1) vēsturniekam ar zinātniskā darba iemaņām, kas spēj kritiski paraudzīties uz faktiem un interpretācijām; 2) ļoti vēlams pazīt organizācijas no iekšienes; 3) spējīgam sekmīgi komunicēt ar šīm organizācijām, iegūstot aktuālos datus; 4) iespējai veltīt daudz laika intensīvam pētniecības un komunikācijas darbam. No lietderības viedokļa bija skaidrs, ka rakstītāju nevar būt pārāk daudz. Rezultātā divi vēsturnieki – taut! Evita Feldentāle, *varavīksne*, un fil!Andris Zeļenkovs, *frater cursicus*, – uzsāka darbu un kontaktējās ar visiem konventiem.

Šobrīd Nacionālās enciklopēdijas elektroniskajā versijā publicēti šķirklji par visām studenšu korporācijām, arī par vienību *Latviete*. Studentu korporāciju sadaļa strauji tuvojas darba noslēgumam. Katrā šķirklī cenšamies atklāt attiecīgo organizāciju būtiskākās un raksturojošās lietas. Atcerēsimies, ka tā ir virtuālā vide, allaž iespējami labojumi un papildinājumi. Būtisks elements ir ilustrācijas – šajā gadījumā regāliju attēlus nodrošinām, bet labākās fotogrāfijas atrodas pašās organizācijās. Esmu runājis ar daļu no konventiem un norādījis uz ilustrāciju nepieciešamību, ko visi skaidri apzinās, tomēr joprojām turpinu gaidīt lielāko daļu attēlu. Gandrīz visi ir ārkārtīgi aizņemti.

Ko gribam paveikt tuvākajā nākotnē? Pirmkārt, pabeigt iesākto. Otrkārt, rast līdzekļus, iespējams, darbību izbeigušo organizāciju aprakstu veidošanai. Treškārt, radīt šķirkljus, kas skaidrotu gan specifiskos jēdzienus, gan dotu konceptuālāku priekšstatu par organizāciju tipiem gan Latvijā, gan plašākā kontekstā studentu dzīvē. Tam būs jāmeklē līdzekļi, bet esam pārliecināti, ka ātrāk vai vēlāk tos radīsim. **UU**

Rīgas taupības josta smacē kultūru

Rīgas domes reakciju uz krīzes situāciju kultūrā šīs jomas pārstāvji dēvē par smagnēju, necaurspīdīgu un neparedzamu. Par akūti nepieciešama papildu finansējuma pārdalīšanu kultūras projektiem lemts tikai tagad – gadu pēc pandēmijas starta pagājušajā pavasarī.

AIJA KAUKULE

Tikmēr kopējais galvaspilsētas kultūras budžets, nerikojot "dzires mēra laikā" jeb ik gadējos dižpasākumus, ir samazināts. Jautājums, vai taupot no vannas netiek izliets arī bērns – šobrīd sabiedrības garīgajai veselībai tik vajadzīgs kultūras devums? Kultūras jaudas sarūnā ar "Kultūrzīmēm" norādā – pandēmija uzrāda gadiem iesīkstējušu neieinteresētību galvaspilsētas kultūras procesos, tāpat arī valsts un pašvaldības funkciju neskaidros robežas.

Uzliedzums kultūras finansējumam

Laikā, kad daudziem kultūras radītājiem un radītājiem nav iespējas pulcēt satērētājus klātienē, lai kaut nedaudz segtu "kultūras produkta" izdevumus, tieši valsts un pašvaldību atbalsta programmas kultūrai kļūst par izdzīvošanas jautājumu. Pirmais indikators kritiskai situācijai jomā bija līdz šim nebūšļa apjoma kultūras projektu finansējuma pieprasījums lielākā kultūras finansējuma avota, Valsts kultūrkapitāla fonda (VKKF), šā gada regulārajos projektu konkursos. Atbalsta pieprasījums pirmoreiz sasniedz 7,9 miljonus eiro, taču starp izmērītajiem konkurentiem sadalīti tikai tikai 1,5 miljoni eiro, daudziem paliekot "aiz sviras". Nu nebūšu finansējuma pieteicēju "uzlidojumu" piedzīvojušas arī Rīgas domes projektu konkursu programmas. Piemēram, ikgadējā kultūras projektu konkursā pērn saņemti 186 pieteikumi, bet šogad izvērtēšanai pieņemti par trešdaļu vai rāk – 307 iesniegumi par kopējo summu, kas divreiz lielāka nekā pērn – 2 008 983 eiro (2020. gadā – 1,1 miljons eiro). Atbalstīto projektu skaits būs zināms 30. martā, taču jau tagad skaidrs, ka aiz sviras paliks liela daļa, jo atbalsta finansējums paredzēts tikai nedaudz lielāks nekā pērn – 270 000 eiro (2020. gadā – 250 000 eiro).

Paradoksāli, bet laikā, kad daudzas kultūras iecerēs, projekti un organizācijas ir "būt vai nebūt" situācijā, Rīgas pašvaldība plānojuši ietaupīt, daļēji samazinot finansējumu kultūras un masu pasākumiem.

Rīgas domes priekšsēdētājs Mārtiņš Stākis lepiņi pavēstījis, ka šis būs izglītības, sociālās jomas un infrastruktūras attīstības budžets. Kultūrai tajā atvēlēti četri procenti jeb 39,3 miljoni eiro no kopējā 1,04 miljardu eiro budžeta izdevumiem (avots: Rīgas domes budžeta plāns). Rīgas domes Kultūras pārvaldes priekšniece Baiba Šmite gan norāda: ietaupījums radies, nepilnējot liela mēroga pasākumus ārtelpās.

Nebeidzama zonglēšana konkursos

Šobrīd par atbalstu kultūras projektu finansējuma konkursu kopēja katlā konkurē visi – gan ikviens zalknābis, kam nule dzimusi jauna projekta ideja, gan sevi ilgaicīgi pierādījušas kultūras profesionāļu – mākslas, teātra, mūzikas – organizācijas. Šo acgārno situāciju pandēmija tikai saasinājusi, uzrādot ilgaicīgu pastāvīgu atbalsta garantijas trūkumu nevalstiskajām kultūras organizācijām.

"Ir nedabiski, ja pilsētai nav nekādas intereses par savu nevalstiskajām institūcijām, kas taču veido tās tēlu," norāda "Kim?" laikmetīgās mākslas centra izpilddirektore Elina Drāke. Viņa teic: "Pašlaik pildām Latvijas Laikmetīgās mākslas centra izstāžu telpu funkciju. Kopš 2016. gada piecu gadu laikā esam iedzīvuši par Sporta kvartālā, tas kļuvis par studiju, darbnīcu, telpu nomas vietu, līdzīgi kā to 2009. gadā izdarījām ar Spīķeru kvartālā, kas nu kļuvis par pieprasītu telpu par kultūrai, gan biznesa zīmoliem. Tik dārgu, ka paši vairs nevarēja atļauties tur būt. Valsts kultūrkapitāla fonds sedz tikai mūsu radošo darbību, nevaram tam prasīt līdzekļus īrei, komunālajiem maksājumiem, tāpēc vajadzīgs līdzfinansējums. Pilsētas atbalsts ir ļoti būtisks, un mēs ļoti gribētu, lai pilsētā interešu vairāk tas, ko mēs darām un kādu pienesumu tai dodam, veidojot mūsdienu pilsētas raksturu. Tikmēr Rīgas domes rīkotie konkursi ir smagnēji – tie piešķir mazākus līdzekļus nekā VKKF un tajos ir daudz birokrātisku prasību. Radošo kvartālu konkursā administratīvu izdevumu segšanai plānojuši ietaupīt, daļēji samazinot finansējumu kultūras un masu pasākumiem.

PUBLICITĀTES FOTO

"Dirty Deal Teatro" brīvdabas izrāde – pārgājienis "Mārupē" (Valters Silijs, Jānis Balodis) bija piemērota spēlēšanai pulcēšanās ierobežojumu apstākļos aizvadītajā vasarā.

darbības pārskats un nākamā divu gadu programma. Diezgan bezjēdzīgi ir pieteikti kultūras pasākumu konkursos, jo tajos parasti tiek atbalstīti tradicionālie pasākumi, turklāt piešķir niecīgas summas. Būtu auglīgi pilsētai nošķirt nelielas, salīdzinoši marginālas aktivitātes no pastāvīgas darbības.

Valsts un nevalsts teātri – taupības ēnā?

Aizvadītajā nedēļā par 150 tūkstošiem eiro samazināts iepriekš solītais 400 tūkstošu eiro finansējums Nacionālā teātra jaunās zāles būvniecības projektam, nogriešanu pamatojot ar neskaidribām par valsts iesaisti projektā. Par lēmumu ir pārstēģis Nacionālā teātra direktors Jānis Vimbis, norādot: "Demonstrēta nespēja saprast, ka katrā valstī nacionālais teātris ir hēdlineiris, ar ko lepojas un kas ir uz attīstību vērst, tieši tāpat kā nacionālā opera vai nacionālais mākslas muzejs. Šis ēkas projekts ir vienīgais veids, kā Nacionālais teātris var attīstīties kā telpa, kurā var radīt pasaules līmeņa mākslu – multifunkcionālā black box tipa zālē. Ceru, ka tuvākajās nedēļās būs kāds risinājums."

Tieši Nacionālais teātris savulaik uzsāka auglīgu sadarbību ar neatkarīgo teātri "Dirty Deal Teatro" ("DDT"), kurš nu līdzās Rīgas reperiutāra teātriem ieņēmis profesionāļu un skatītāju augsti novērtētu vietu, taču arvien spiests dzīvot no konkursa uz konkursu. "Pašlaik gaidām atbildes un turpināsim sniegt mākslinieku lieliskas idejas dažādos pašvaldības un valsts sludinātos kultūras projektu finansēšanas izmaksām," teic "DDT" vadītāja Anna Sile. "Ja atbalstu no Rīgas domes esam ieguvuši, tad tas sedz viēdēji 30% no konkrētās izrādes izveidošanas izmaksām, bet neatbalsta teātra kopējo darbību. Dīemžēl Rīgas do-

mes prioritātes nav profesionālās mākslas atbalsts," secina "DDT" vadītāja.

Festivāliem – plānāka rocība

Kultūras budžeta samazinājumu šogad vistiešāk izbauda festivālu rīkotāji – šīs programmas kopējais finansējums mazāks par 25%. Arī tad, ja tiek atbalstīts līdzīgs festivālu skaits kā iepriekšējos divos gados (32), tad teju ikvienam sarukusi atbalsta summa. Starptautiskā laikmetīgās dejas festivāla "Laiks dejojot" izpilddirektore Baiba Ozoliņa norāda: "Reķinājāms ar summu, kas būtu pildzināma tai, kādu esam saņēmuši iepriekšējos gados, taču piešķirums ir samazinājies."

Loģisks ir jautājums, vai kultūras finansēšanai krīzes apstākļos nevarētu izmantot jau pērn nenotikušajiem pilsētas dižpasākumiem piešķirtos līdzekļus? Tik vienkārši tomēr nav – tie pašlaik izlietoti citām vajadzībām. "2020. gada tradicionālo kultūras pasākumu finansēšanas konkursā tika izvērtēti 67 projektu pieteikumi kultūras pasākumiem pirmajā pusgadā, taču valsti noteiktās ārkārtējās situācijas dēļ pasākumi tika atcelti. Tiem paredzētais finansējums daļēji tika novirzīts kultūras centru atbalstam krīzes situācijā, kā arī citu pašvaldībai svarīgu pasākumu īstenošanai," Kultūrzīmēm" skaidro B. Šmite. Saskaņā ar konkursa nolikumu izsludināta pieteikšanās arī otrā pusgada pasākumiem. Konkursam bija iesniegti 138 projektu pieteikumi, atbalstīti 87 projekti par kopējo finansējumu 66 4428 eiro. "Nemot vērā epidemioloģisko situāciju un valsti noteiktos ierobežojumus, šogad pirmā pusgada pasākumu programmas pamatā tiks veidotas sadarbība ar Rīgas pašvaldības kultūras iestādēm, neizslēdzot iespēju izsludināt projektu pieteikumus uz mai-

ja un jūnijā plānotiem pasākumiem. Tradicionālo kultūras pasākumu finansēšanas konkursu plānots izsludināt arī pasākumiem otrajā pusgadā," norāda B. Šmite.

Papildu atbalsts – brīvdabas mazkoncertiem vasarā

"Situācija ir dramatiska," atzīst Rīgas domes Izglītības, kultūras un sporta (IKS) komitejas pārstāve Agnese Logina ("Progresīvie"). "Daudzas iestādes pašas nevar pelnīt, papildu fonu rada arī tas, ka samazināts arī Rīgas domes kopējais kultūras budžets." Cerības staru šobrīd visies Rīgas domes Izglītības, kultūras un sporta komitejas aizvadītās nedēļas lēmums līdz marta beigām izsludināt īpašu konkursa programmu projektiem, kas īstenojami vasarā. Tās kopējais finansējums, 480 000 eiro, iegūts, pārstrukturējot Ligo un Rīgas svētkiem paredzēto finansējumu. "Mums ir jāatstāj jaunā realitātē, kurā ar ierobežojumiem dzīvojam, minimums, līdz šā gada beigām, taču kultūru tas neaetceļ. Jaunā

atbalsta programma būs iespēja gan mazajām NVO, kam tas ir izdzīvošanas jautājums, gan lielajām pasākumu producēšanas kompānijām," norāda A. Logina.

RD IKS komitejas vadītāja Iveta Ratnīka ("LA") "Kultūrzīmēm" skaidro, ka programmas nolikums vēl esot jāizstrādā, taču tas būšot vērst uz ļoti daudz, apjomā nelielu pasākumu organizēšanu. "Ideja – visu vasaru piepildīt ar nelieliem, epidemioloģiski drošiem pasākumiem, piemēram, flešmobiem, brīvdabas izstādēm vai koncertiem ārtelpās bez plaša cilvēku loka dažādās apkaimēs. Tā ir jauna izpratne par kultūras pasākumiem, kas nozīmē – prom no lielajiem pasākumiem uz plašāku, apjomā nelielu un visā Rīgā izklaidētu pasākumu organizēšanu." Viņa arī norāda: "Daļa no pasākumiem paredzams īsteno jau esošos kultūras centros. Vasarā mērķis būtu citādā veidā organizēt gan ielīgošanu, gan jaunos Rīgā – urbānā kā veidā, pilnīgi noteikti – bez lielajiem pasākumiem krastmalā vai kādā citā no ierastā tradicionālajām vietām." **IKZ**

UZZIŅAI

Kultūras finansēšanas konkursi Rīgas domē

Festivālu mērķprogramma

Gads	Finansējums EUR	Atbalstīto projektu skaits
2021	353 000	32
2020	455 000	31
2019	448 000	32

Radošo kvartālu un teritoriju atbalsta finansējuma konkurss

Gads	Finansējums EUR	Atbalstīto projektu skaits
2021	70 000	19, izvērtēšanā
2020	70 000.00	12
2019	70 000.00	12

Kultūras projektu finansēšanas konkurss

Gads	Finansējums EUR	Atbalstīto projektu skaits
2021	270 000	307, izvērtēšanā
2020	250 000	186
2019	300 000	147

Kultūras pasākumu finansēšanas konkurss

Gads	Finansējums EUR	Atbalstīto projektu skaits
2021	78 406	notiek iesniegšana
2020	175 799,65	126
2019	210 245,51	179

Avots – RD dati

Avots: Kultūrzīmes

Datums: 10-03-2021

Līva Alksne

GRĀMATU LASĪTĀJU KLUBI UN KOPIENAS INTROVERTAM LASĪTĀJAM

Pirms pāris gadiem Londonas grāmatu tirgum veidotā Latvijas literatūras eksporta kampaņa „#iamintrovert” („Es esmu introverts”) šķiet jau labi iesakņojusies sabiedrībā un atzinīgi novērtēta reklāmas profesionāļu aprindās. Kampaņā latvieši tika prezentēti kā introvertu rakstnieku nācija. Diezgan likumsakarīgi arī grāmatu lasītāji varēja saskatīt sevi asprātīgajās introverto latviešu pasaules attēlojuma karikatūrās. Grāmatu lasīšana taču parasti tiek uzskatīta par vientulību pagērošu jeb uz sevi vērstu nodarbi, vai ne? Lai arī varētu domāt, ka introvertam vēlme un vajadzība pēc citu cilvēku sabiedrības ir minimāla, vispasaules mājās palikšanas un fiziskās distancēšanās laiks praksē parāda, cik tomēr cilvēkam svarīga ir socializēšanās, cik grūti bez tās iztikt, kad atceltas publiskas sanāksmes, pasākumi un citas norises, kurās satikt cilvēkus. Un novērojumi liecina, ka apspriesties ar citām dzīvām būtnēm par izlasīto cilvēkiem patīk.

Grāmatu lasīšana nav atmesta

Ļaudis patiešām lasa grāmatas, lasītāji šūmējas par to, ka tās nav iekļautas pirmās nepieciešamības un tirgošanai atļauto preču sarakstos, bēdājas par bibliotēku slēgšanu, tad atkal priecājas par to atvēršanu un sēž pie šīs vietas durvīm jau pirmajās darba minūtēs, bet e-grāmatu bibliotēka <www.3td.lv> arvien audzē savu lasītāju skaitu. To, ka lasīšana kā hobijs neizzūd, apliecina arī pētījumi, piemēram, 2018. gadā Latvijas Kultūras akadēmijas Zinātniskās pētniecības centrā tapušais, Latvijas Grāmatizdevēju asociācijas pasūtītais pētījums¹ apliecināja, ka 76% cilvēku pēdējā gada laikā izlasījuši vismaz vienu grāmatu. Pilnīgi iespējams, ka divarpus gadu laikā šajā statistikā kaut kas mainījies. Tomēr maz ticams, ka statistikā kaut kas būtiski samazinājies vai palielinājies par vairākiem desmitiem procentu. Varam arī optimistiski pievērsties domām par

¹ Latvijas Kultūras akadēmijas Zinātniskās pētniecības centrs. *Pētījums par Latvijas iedzīvotāju grāmatu lasīšanas paradumiem*. Rīga, 2018. Pieejams tiešsaistē: <<https://tinyurl.com/paradumi>>

Avots: Jaunā Gaita

Datums: Nr.304-2021

to, ka internets neiznīcina lasīšanu, bet gan transformē to un pat palīdz, kā to pauž, piemēram, literatūrkritiķe un mediju teorētiķe Ilva Skulte rakstā par lasīšanu mūsdienās. Lai arī internets un elektroniskie mediji šķietami apdraud lasīšanu, vienlaikus digitālais ir veicinājis, ka mūsdienās „mēs rakstām un lasām pat tajās komunikācijas situācijās, kad iepriekš to nedarījām”.² Nudien arī interneta vietnes grāmatu un literatūras apspriešanai ir tikai vēl viena vieta, kad mēs lasām un rakstām.

Izlasīto var arī nepaturēt tikai sev

Par lasīšanu latviešu valodā runājošiem cilvēkiem ir gana daudz iespēju izvēsties savu viedokļu apmaiņai interneta vietnēs. Vairākas domubiedru grupas var atrast sociālās saziņas vietnē Facebook. Tur ir gan privātas grupas vien ar dažiem dalībniekiem, gan lielākas publiskas grupas. Tiesa, no kādas gandrīz 600 dalībniekus pulcējošas virtuālās grupas uz reālām tikšanās reizēm (kad tās bija iespējamas) ieradās vien ap 10 līdz 12 regulārie dalībnieki. Aptuveni tāds pats skaits cilvēku tagad pulcējas šīs grupas tiešsaistes tikšanās reizēs. Pārējie paliek kā klusie tīmekļa vērotāji. Bet tas nekas, jo grāmatu lasītāju kluba optimālais dalībnieku skaits esot 8 līdz 16 cilvēki.

Vēl līdzīgi domājošos var meklēt īpaši grāmatu apspriešanai un vērtēšanai izveidotā starptautiskā vietnē <Goodreads.com>. Vietnes kopienu sadaļā var pat veidot domubiedru pulciņus, kur apspriest literārus tematus, var biedroties ar citiem lasītājiem. Jāatzīst, ja Latvijas grupa tur tāda panīkusi, meklētājā atrodams vēl pāris privātas latviešu lasītāju kopienas ar ļoti mazu dalībnieku skaitu. Bet būtībā nekas jau netraucē šo tīklu izmantot arī bez pievienošanās grupām un diskusiju telpām – var aicināt draugus, apstiprināt draugus un apskatīt viņu lasīšanas jaunumus laika joslā. Neizpaliek arī dažādi interneta forumi ar atsevišķu sadaļu izlasītā apspriešanai. Grūti aplēšams, cik daudz ir draugu, kuri laiku pa laikam satikušies dzīvē vai tagad izmanto attālinātās saziņas iespējas speciāli, lai apspriestu izlasītās grāmatas, vienojas par vienas noteiktas grāmatas lasīšanu vai izvēlas kopīgu tematiku, par kuru lasīt kādu laika nogriezni. Sa-

²Skulte, Ilva. „Lasīšana 21. gadsimtā: subjekta zaudēšana”. Latvijas Nacionālās bibliotēkas rakstu sērija par lasīšanas paradumiem, lasītāju dzīvesstāstiem un grāmatu likteniem Latvijā no 13. līdz 21. gadsimtam. Pieejams tiešsaistē: <<https://tinyurl.com/zaudesana>>

vukārt ārzemēs popularitāti guvuši tā saucamie klusie grāmatu klubi. Cilvēku kopa, satikušies publiskā vietā, pāris minūtes pastāsta katrs par savu šī brīža lasāmvielu un pēc tam pusstundu vai stundu klusumā nododas katrs savas grāmatas lasīšanai, kamēr pārējie dara to pašu. Šobrīd klusie grāmatu klubi vairumā pasaules valstu īslaicīgi pārcēlušies uz virtuālo vidi.

Īsāk sakot, cilvēki lasa grāmatas un tiem, kam ir vēlme, ir arī iespējas aprunāties ar līdzīgiem lasītājiem. Daži introvertie latvieši pat ir tik drosmīgi, ka satiekas ar citiem tādiem pašiem lasītājiem un ar laiku iegūst jaunus paziņas un draugus. Arī šī raksta autore reizi mēnesī ieskatās acīs citiem grāmatu mīļotājiem un labprāt aprunājas par izlasīto, kopīgi pasmejas par šo un to, pie reizes apmainoties kādām citām aktualitātēm.

Patiesībā ir diezgan skaidrs, kāpēc cilvēki vēlas satikties ar citām dzīvām būtnēm un apspriesties par savu nomierinošo un aizraujošo hobijsu. Amerikāņu psihologa un filozofa Abrahama Maslova vajadzību modelis ar sociālajām vajadzībām trešajā līmenī aizvien nav aizmirsts. Kad mūsu pamata fizioloģiskās vajadzības ir apmierinātas un drošība arī ir sasniegta, var tīties apmierināt vajadzību pēc piederības. Jā, slidens temats runāt par drošību un pamatvajadzību apmierinātību laikā, kad visā pasaulē plosās nenoteiktību nesošais jaunais vīruss, taču riskēšu. Katram no mums pēc paēšanas un jaunāko ziņu izlasīšanas ir vajadzīgi arī cilvēki, kurus saukt par savējiem, kuriem mēs esam savēja. Tie var būt darba kolēģi, mācību biedri, un kāpēc lai tie nebūtu cilvēki, ar kuriem vieno kopīgs hobijs?

Dažas sarunas par sarunām un kāpēc runāt

Protams, ne visiem gribas runāt par izlasīto. Viena daļa ir tie, kuriem nav laika meklēt domubiedru grupas un tajās piedalīties. Šiem cilvēkiem iekšējai labsajūtai parasti pilnīgi pietiek ar to, ka vispār pietiek laika lasīšanai. Ir arī cilvēki, kuri savu personīgo socializēšanās normu izpilda un piederības sajūtu atrod citur, un tāpēc nav ieinteresēti to meklēt grāmatu klubos. Vēl kāds mēģinājis runāt par savu lasīšanas kaislību ar citiem, nespecifiski grāmatu kluba biedriem, taču sadūries ar neizpratni un vairs nav atkārtojis mēģinājumus runāt par literatūru. Ir arī cilvēki, kuriem doma par grāmatu klubiem

Avots: Jaunā Gaita

Datums: Nr.304-2021

atgādina garlaicīgās literatūras stundas skolā. Taču ļoti interesanta ir cilvēku daļa, kuri baidās tikt atraidīti (dažreiz pat neveiksmīgi jau mēģinājuši pieteikties kādai slēgtai kopienai), šaubās, ka lasa „gana gudras” grāmatas priekš lasītāju kluba interesēm vai uzskata savu ik mēnesi izlasītā apjomu par pārāk niecīgu, lai par to vispār ar kādu runātu.

Tieši sarunas par to, kāpēc grāmatu un literāro sarunu cilvēkiem nav, mudina apdomāt, kāds labums no literārajiem klubiem un nelielām kopienām grāmatu apspriešanai. Socializēšanās ne vienmēr nāk un veidojas dabiski, taču jāpiekrīt Italo Kalvīno galvenajam varonim stāstā „Ja reiz ziemas naktī ceļinieks”, kad viņš grāmatnīcā satiek mīklaini valdzinošo sievieti, ar kuru mēģina iepazīties – grāmatas vienmēr ir lielisks sarunu temats un grāmatnīca domu apmaiņai tik rosinoša vide. Nav jāatgādina, ka grāmatu lasīšana ir lieliska nodarbe, kas bagātina vārdu krājumu, lai kurā valodā jūs lasītu, trenē prātu, paplašina redzesloku un sniedz jaunas zināšanas. Taču lasīšana tikai priekš sevis paša ievērojami atšķiras no tā, kā lasāt, ja zināt, ka kādam par izlasīto būs jāpastāsta. Starp citu, izlasītā apspriešanu izmanto arī kā medicīnisku terapiju, piemēram, afāzijas jeb runas traucējumu ārstēšanai.³ Grāmatu lasīšana, lai par tām stāstītu, asina prātu pavisam atšķirīgā veidā nekā lasot tikai priekš sevis paša. Grāmatu lasītāju kopienas ir ne tikai labs treniņš komunikācijai un stāstīšanas prasmju izkopšanai, bet arī iedvesmas gūšanas vieta. Kad vienā telpā satiekas vismaz desmit cilvēki, kuriem katram ir sava ikdienas nodarbe, savas intereses un dzīves stāvoklis, tad arī lasāmvielas izvēle ir ļoti dažāda, pat, ja kluba biedri vienojas par kopīgu tematu. Piemēram, grāmata ar zirgu uz vāka var būt jebkas – sākot no trillera vesterena noskaņās, romantiskas noveles par jaunu lēdiju dzīvi 18. gadsimtā, erotiska žanra stāsta, retrodetektīva par Staļina represijām vai vēsturiskas prozas stilā ieturēta darba par 20. gadsimta Latviju līdz pat pamācībai jāšanā iesācējiem. Grāmatu klubi sniedz plašāku skatījumu uz literatūru un palīdz ietaupīt savu laiku, ielūkojoties sev nezināmos vai neierastākos žanros, dzirdot, ko par tiem saka citi cilvēki. Turklāt var izrādīties, ka vienā grāmatu klubā par vienu un to pašu grā-

³ Knollman-Porter Kelly and Julian K. Samantha. „Book Club Experiences, Engagement, and Reading Support Use by People With Aphasia”. *American Journal of Speech-Language Pathology*. Volume 28, Issue 3. August 2019. pp. 1084-1098.

Avots: Jaunā Gaita

Datums: Nr.304-2021

Plakāts pie LR vēstniecības Vašingtonā, ASV

matu ir pilnīgi pretēji viedokļi. Un kāpēc gan ne? Arī tas paplašina domu robežas. Ak, jā, un vismaz desmit jauni grāmatu klubā iepazīti cilvēki palīdz veidot lielāku sociālo kontaktu loku, kas var noderēt arī citās dzīves situācijās.

Sociāli kontakti ir svarīgi cilvēcisķai būtnei – lai cik introvertai. Varbūt tieši grāmatu lasītāju kopiena ir tas, kā jūsu dzīvē trūkst. Ja šomēnes izlasāt vienu grāmatu, tas ir vairāk nekā nekas un varbūt no citiem lasītājiem iedvesmosieties jau pēc mēneša izlasīt divus un trīs literāros darbus. Sākamam var kļūt par kluso vērotāju un par aktīvo dalībnieku kļūt ar laiku. Bet skaidrs, ka savus aizspriedumus un prātā izveidotos mītus var apgāzt tikai izmēģinot. Varbūt izrādīsies, ka grāmatas ir tikai labs iemesls, lai satiktos, un tur ir vieta lieliskām sarunām arī par citiem tematiem. Grāmatu lasītāji parasti ir ļoti iekļaujoši un atbalstoši cilvēki, atliek vien mēģināt.

Līva Alksne ir guvusi maģistra grādu komunikācijas zinātnē, un strādājusi par reportieri ziņu aģentūrā, ziņu redaktori Latvijas radio un veidojusi materiālus drukātajiem žurnāliem, taču šobrīd pievērsusies vēstures un izglītības jomām.

**Laikā, kad klātienē
nenotiek koncerti un
teātra izrādes, nav atļautas
citas kultūras aktivitātes,
daudzs cilveku ceļš
ved bibliotēkas virzienā.
Pandēmijas laikā grāmatu
krātuves tiek apmeklētas
retāk, bet līdzīgi tiek paņemti
vairāk lasāmā, nekā tas bija
iepriekš, lēvorojuma novada
bibliotēku vadītājas.**

Uzvaugs pagasta bibliotēkas vadītāja Dagnija Latīša smaidot teic, ka šajā laikā jūtas īpaši svārga, jo veikals un bibliotēka ir teju vienīgās vietas, kuras pagastā ir atvērtas. "Es jūtos ļoti labi, jo darāmā netrūkst. Daudz laika veltu, lai reklamētu bibliotēku sociālajos tīklos, konkrēti, "Instagramam" un "Tviteri". Pedēdē laikā sekoju līdz iedzīvniecībām un rakstniekiem, arī Nacionālajai bibliotēkai, tādēļ par visiem jaunumiem tūdaļ varu pastāstīt saviem lasītājiem. Atgādinu viņiem, ka ir literātu jubilejas, informēju par grāmatu jaunumiem," atklāj Dagnija, piebilstot, ka uzaunieki tagad mājas dodas ar lielaku grāmatu kaudzīti nekā, piemēram, pirms gada. Ir lasītāji, kuri izvēlēto lasāmvielu pasūta e-pastā vai pa tālruni, bet trim pagasta iedzīvotājiem lasāmviela tiek piegādāta uz mājām. "Iepriekš pie viņām braucu ar velosipēdu, bet, kad bija sniegs, gāju kājām. Man ir ļoti žēl, ka apsīka "Bērnu žūrijas" darbība un kovidā laikā bibliotēka nevar notikt "Bērnu rīt", kurus apmeklēja pirmsskolas audzēkņi. Viņiem patika klausīties, kā lasu kādu grāmatu, patika zīmēt un ļauties citiem radošām nodarbēm. Tāmēr prieks, ka nav rimusi skāļās lasīšanas kustība un pirmsskolas grupas bērni iesaistījas Ziemeļvalstu nedēļas pasākumos," stāsta

Dagnija. Viņa aicina lasītājus izmantot dažādas datu bāzes, lasīt grāmatas elektroniski, arī bibliotēkai šis laiks bijis vērtīgs, jo apgūtas jaunas digitālās prasmes, kas noder ikdienas darbā. Bibliotēkā joprojām iekārtō izstādes un sumina čaklākos lasītājus. Aizrautīgākā lasītāja pagājušajā gadā izlasījusi 139 grāmatas, otrajā vietā atstājot uzvarnieci, kuras kontā ir 131 grāmata, bet trešajā vietā ierindojusies lasītāja, kura iedzīlējās 113 dažādās izdevumos.

Savukārt Piltēnē čaklākajam lasītājam pērns izsniegta 100 grāmatas, sāka bibliotēkas vadītāja Antra Budre, piebilstot, ka 59 krātuves apmeklētāji pagājušajā gadā izlasījuši vismaz 12 grāmatas. Antra ievērojusi, ka ir cilvēki, kas, sargājoties no kovidā, šajā laikā nepameklē bibliotēku, tomēr ir uzticams lasītāju pulciņš (10–20 personu), kurš nāk arī tagad un vienā reizē paņem vairākus grāmatu. Es pieņemu šīs apstākļus tāds, kādi tie ir. Tagad ir vairāk laika, lai sakārtotu foto un novadpētniecības materiālu arhīvu. Vērienas izstādes šobrīd neiekārtojam, jo nav velams cilvēkiem uzskatīties bibliotēkā, tomēr attēlos var redzēt, kāds bija mūsu pagājušais gads. Tād jau manīsim, kādi turnmāks šīs epidemioloģiskie apstākļi, bet tuvākajā laikā pasākumus gribētu rīkot ārā, nevis telpās, tā būtu drošāk," secina Antra.

Āri Ugales bibliotēkās vadītāja Inese Rumba tagad pievērsusies informācijas apkopošanai, viņa kārtro digitālo fotoarhīvu, piekrastot katram attēlam, kas tajā redzams, kurā gadā tapis uzņēmums un citas vērtīgas ziņas, jo tās var noderēt arī Nacionālajai bibliotēkai. "Mūsu novadniekiem, rakstniekiem Voldemāram Zel-

[illegible]

Latviešu literatūras Top 10
2020. gadā

Pieprasītākās pašmāju grāmatas pagājušajā gadā Puzes bibliotēkā. ANDAS LEJNIECES FOTO

LASĪTĀKO GRĀMATU TOPS NOVADA BIBLIOTĒKĀS 2020. GADĀ

1. Dace Rukšāne "Krieva āda"
2. Lelde Kovaļova
"Bezvēsts pazudušās"
3. Dace Judina "Cietāks par dimantu"
4. Odiņa Karlena "Kalendāra meitene"
5. Lūsinda Railija "Eņģeļu koks"
6. Dace Judina "Dēls"
7. Marjūs Marcinkevičs "Svzis"
8. Sabīne Košeļeva
"Gurķis Elmārs, kas dikti krenķējās"
9. Ilze Freimane "Kafija dienvējš"
10. Dace Judina "Mēmais".

menim maijā būs 110 gadu jubileja, tāpēc izrakstu citātos no viņa darbiem, kuriem pieminēti ūgaļe, lai izveidotu digitālu izstādi. Gribov uzslavēt kolēģes, kas šajā laikā ļoti labi tiek galā ar saviem pienākumiem – viņas cenšas, cik var, bet daudzas lietas ir mainījušas. Žurnālus varam izsniegt tikai uz mājām, bibliotēkā vairs nevar uzkavēties un apskatīt, ko uzfilmējis uģalnieks Aleksandrs Hmelņickis. Iepriekš uz lielā ekrāna vienmēr varēja redzēt viņu dokumentētos kadrus dažādos svētkos – bibliotēkas apmeklētājiem patīk tos apskatīt. Lauku bibliotēkā sarunas lasītāju starpā un ar bibliotekāriem ir ierasta lieta, jo tas ir vietējais kultūras centrs. No mums jābūt gataviem jauniem iznīcinājumiem», uzsver Inese. Viņi ievērojuši, ka pēdējos gados lasītāji bieži izvēlas latviešu autoru grāmatas – pie tā pieradināja arī kvalitatīvo romānu sērija "Mēs, Latvija, XX gadsimts". Tikpat cērigs ir projekts "Es esmu...", kurā 13 rakstnieki un 13 literatūrzinātnieki paralēli raksta katrs savu autonomu darbu par vienu no 13 latviešu literatūras klasikiem.

Ari Inese ir izlasījusi Daces Rukšānes romānu "Krieva āda", kas Ventspils novada bibliotēkās pagājušajā gadā bija pieprasītākā grāmata. Secinājums – darbs ir aizraujošs, autore labi attēlojusi notiekošo pagājušā gadsimta 50.–60. gados. "Kā paņemu rokās šo grāmatu, tā bija grūti nolikt malā!" viņa saka.

Puzes pagasta bibliotēkas vadītāja Anda Lejniece atzīst, ka pati pēdēja laikā labprātāk izvēlas nevis daiļliteratūru, kas veicinātu iegrimšanu saldā miegā, bet gan uziņu literatūru un vēsturisku saturu grāmatas. Piemēram, jau otro reizi pārlasīta Elinas Kolātes un Elinas Kursītes grāmata "Latvijas pierobežas pēdējie mohikāņi". "Bibliotēkām ir jālasa, lai zinātu, ko ietekmē latīšiem, lai gan jāatzīst, ka lielākoties viņi jau ir izlēmuši, kādu literatūru izvēlēties. Katram, protams, ir savs žanrs, bet pieprasītiākie Puzes bibliotēkā ir detektīvi. Cīgākie lasītāji mājup dodas pat ar desmit grāmatām, bet parasti vienā reizē tiek paņemtas trīs līdz piecas. Cilvēki velas lasīt arī žurnālus. Tie ta iznākusi pirms kāda

laika, nesteidzinu pužņus, bet, ja izdevums ir jauns, tad gan mūdi-
nu uzreiz pēc izlasišanas atnest
atpakaļ.

Kovida laikā pie manis ļoti reti ienāk bērni, jo mācības notiek attālināti – par to gan žēl," sāka Ānda. Viņa ir pamanījusi, ka daļa lasītāju labprāt uzskatētos bibliotēkā ilgāk, bet epidemioloģiskā situācija paredz, ka ātri jādosas prom. Arī Andai pietrūkst ierastās saskarsmes ar apmeklētājiem, lai noskaidrotu, kura grāmata viņiem iepatikusies, ko vēl gribētos izlasīt. Pužņiem, kas ievērojusi bibliotekāre, ļoti patik fotoizstādes, bet tās tagad netiek rīkotas, lai cilvēkiem nebūtu iemesls uzskatēties bibliotēkā. "Tajos brīžos, kad neapkalpoju lasītājus, intensīvi nodarbojos ar krājuma sakārtošanu, jo diezgan sen esmu norakstījusi grāmatas. Nu ir laiks to izdarīt. Jāsaka paldies pagasta novadpētniecības entuziastes Skaidrītei Bruhanovai, jo, pateicoties viņas brīvprātīgajam ieguldījumam, pagājušajā gadā tika sakārtoti daudzi novadpētniecības materiāli," atklā Andā.

Marlena Zvaigzne

2020. gadā Ventspils novada bibliotēkas, izmantojot Kultūras ministrijas atbalstu vērtīgo grāmatu iepirkumam, saņēma 232 dažādu nosaukumu grāmatas 789 eksemplāros. Savukārt iesaistīšanās lasīšanas veicināšanas programmā "Bērnu, jauniešu un vecāku žūrija 2020" ļāva iegūt 178 grāmatas. Ventspils novada pašvaldība grāmatu iepirkšanai atvēlēja 15 977 eiro (iegādāti 1693 eksemplāri), bet periodikas pasūtīnāšana pērn izmaksāja 8760 eiro.

Ieskatīties sapņos par bibliotēku

Smiltenes bibliotēkas Bērnu apkalpošanas nodaļa aicina bērnus piedalīties radošo darbu konkursā "Sapnis par bibliotēku", kas notiks no 15. marta līdz 15. aprīlim.

Bērni aicināti vizualizēt savu redzējumu par to, kādai vajadzētu būt modernai, iedvesmojošai un mūsdienīgai bibliotēkai. Viņu viedokļi iespēju robežās tiks ņemti vērā.

Daļa vēlmju jau īstenota

Ši nav pirmā reize, kad bibliotēka vēlas noskaidrot bērnu viedokli, lai uzlabotu piedāvātos pakalpojumus, norāda Sanita Lārmane, Smiltenes bibliotēkas vecākā bibliotekāre.

2017. gada aprīlī Bibliotēku nedēļā bērniem tika uzdoti jautājumi: "Kādu tu vēlētos nākotnes bibliotēku?", "Kas tev bibliotēkā visvairāk pietrūkst?", "Kas tev bibliotēkā patīk?"

Šī aktivitāte tika rīkota ar mērķi uzzināt, kādu bērni vēlas redzēt bibliotēku un kādas izmaiņas tajā nepieciešams veikt. Toreiz bērnu atbildēs visbiežāk minētās izmaiņas bija šādas: vēlētos bibliotēkā televizoru, pufus, jaunās tehnoloģijas, plašākas telpas, atsevišķu atpūtas telpu, divānus, divstāvu bibliotēku, bumbu baseinu, zivju akvāriju, košas krāsas, vairāk spēļu un filmu vakarus. Vairākas no bērnu vēlmēm ir īstenotas, piemēram, bibliotēkā ir iegādāti divāni, tiek organizēti multfilmu seansi skolēnu rudens brīvlaikā, ik gadu tiek iegādātas jaunas galda spēles. Tomēr visas vēlmes bibliotēkai īstenot nav bijis iespējams, sevišķi tās, kas skar iestādes telpas.

Kopš šīs aptaujas ir pagājuši četri gadi, un Smiltenes bibliotēkas Bērnu apkalpošanas nodaļa atkal

aptaujā savus apmeklētājus. "Vēlams radīt bibliotēku bērniem pievilcīgu un mūsdienīgu, un laiku pa laikam der izzināt, ko viņi vēlas citādāku," teic Sanita Lārmane.

Labāko darbu autoriem – balvas

Šoreiz bērni aicināti redzējumu uzzīmēt, uzgleznot, aplicēt, veidot kā maketu vai kā citādi radoši izpausties, attēlojot savu sapni par bibliotēku, – gan to, kuru apmeklē bērni, gan to, kuru apmeklē lielie brāļi un māsas, vecāki un vecvecāki.

Radošajā darbā var attēlot gan bibliotēkas iekštelpas, gan ārtelpu. Vēlams, lai radošie darbi atbilst tēmām "Darīt neticamo!" un "Domāt neiedomājamo!"

Tāpat idejas ir nevis tradicionālas, ierastas un jau piedzīvotas, bet tādas, kas ir pārsteigums mums un jums, kas līdz šim uzskatīts par neiespējamu vai līdz šim nesaistās ar bibliotēku. Mēs ticam, ka jūsu izdomai nav robežu! Tikai mainoties un sabiedrībai iesaistoties, bibliotēka var veidoties par vietējās kultūras un sociālās dzīves centru ar daudzfunkcionālu pakalpojumu piedāvājumu," uzsver Sanita Lārmane.

Darbi tiks vērtēti pa vecuma grupām: līdz 6 gadi, 7–11 gadi un 12–16 gadi. Uz darba jānorāda autora vārds, uzvārds, vecums un kontaktinformācija.

Konkursantiem paveiktais jāiesniedz Smiltenes bibliotēkā vai tās Bērnu apkalpošanas nodaļā, vai arī jāatstāj Bērnu apkalpošanas nodaļas pastkastītē pie sporta halles durvīm.

Labāko un interesantāko darbu autori saņems balvas par piedalīšanos. Balvas tiks pasniegtas Bibliotēku nedēļā, kas šogad norisināsies no 19. līdz 25. aprīlim, un tās tema būs "Darīt neticamo!"

— Sandra Pētersone

Daļa bērnu vēlmju jau īstenotas, piemēram, rudens brīvlaikā tiek organizēti multfilmu seansi, stāsta vecākā bibliotekāre Sanita Lārmane. Nesen bibliotēkas plaukts papildināts ar jauniem DVD. FOTO: SANDRA PĒTERSONE

Avots: Ziemeļlatvija

Datums: 16-03-2021

Mūzejs ir pieredze

Rakstniecības un mūzikas mūzejs jauno ekspozīciju veido ar svaigu pieeju

(Ism.lv) Rakstniecības un mūzikas mūzeja pastāvīgā ekspozīcija apmeklētājiem varētu būt pieejama no 2022. gada oktobra. Jaunās ekspozīcijas veidotāji vēlas atspoguļot ne tikai mūzikas un rakstniecības personību radošo darbību, bet arī viņu ikdienas dzīvi. Mūzeja direktore Iveta Ruskule izsaka cerību, ka pastāvīgās ekspozīcijas stāsts apmeklētājiem ļaus iejusties radošajā atmosfērā un varbūt pat sniegs impulsu radīt.

Rakstniecības un mūzikas mūzeju (RMM) jaunatklās Mārstaļu ielā 6.

RMM direktore Iveta Ruskule stāsta: "Sākums bija iepazīt šo ēku, tās auru, vēsturi, arhitektūru tā, lai ēka kļūst mūsu sabiedrotais un palīdzētu mums izstāstīt stāstu par latviešu nacionālo rakstniecību un mūziku. Mūsu pirmās prāta vētras un tikšanās ar jauno radošo grupu notika Mārstaļu ielas mansardā, kur ir tādas ļoti augstas vēsturiskās sijas un dūkoja baloži. Tā sajūta bija sirreāla."

Ruskule atklāj, ka mūzeja darbinieki šajā namā uzreiz sajutušies kā mājās. Tika nolemts, ka arī rakstniecības un mūzikas personību stāstos

"Mans nams ir miera un īstas brīvības nams." RMM direktore Iveta Ruskule mūzeja koncepcijas prezentācijā 2019. gada 10. janvārī.

Visi publicitātes foto

jāatspoguļo ne tikai radošā dzīve, bet arī māju jeb ikdienas dzīve.

RMM radošajā grupā kā scenogrāfijas koncepcijas veidotāja darbojas māksliniece Anna Heinrichsone. Arī viņa jūt saistīti ar šo namu – studiju laikā tur daudz jauku brīžu piedzīvots. Māksliniece uzteic radošās darba grupas veikto izpēti. Apgūstot par rakstniecības un mūzikas personībām sakopoto informāciju, Heinrichsonei esot radusies sajūta, ka ir labi pazīstama ar šīm izcilībām. Tas ļoti iedvesmojis

darbam.

Ekspozīcija vizuāli ir izplānota, vien turpinās darbs pie detaļām.

RMM seko līdzi tam, kā mūzeji visā pasaulē izvēlas stāstīt stāstus un kā ekspozīcijas kolekcijas. Atbildot uz jautājumu, kā RMM stāsts būs mainījies, Iveta Ruskule norāda, ka tas būs mazāk vai gandrīz nemaz akadēmisks: "Akadēmiskos avotus mēs brīnīšķīgi varam apgūt enciklopēdijās, dažādos pētniecības izdevumos. Bet [mūzeja] stāsts būs tāds, lai ikviens, kurš ienāk

Jānis Ziemeļnieks

No viena acu skata
Tik viegli kļuva man,
No viena mīla vārda
Viss tālums dzidri skan.

Nekas vairs nav par grūtu,
Es, zemi aizmirsis,
Pie pleciem spārnus jūtu
Un skūpstu debesis.

mūzejā, varētu [...] iejusties radošajā atmosfērā un arī pats gūt impulsu radīt. Tādējādi mēs veidotu radīšanas un radošā latvieša nepārtrauktību. Tāpat kā ir rūpes, lai neizzūd Dziesmu svētku tradīcija, tāpat ir rūpes, lai neizzūd radošā latvieša gēns un impulss."

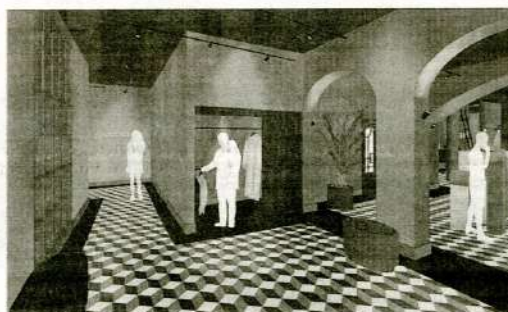
Arī Anna Heinrichsone ir pārliecināta, ka mūzejs mūsdienās vairs nav stikla vitrīnas un plauktos ieslēpti priekšmeti. Mūzejs ir pieredze.

RMM nācies rast kompromisus saistībā ar ekspozīcijas vērienu. Divu bagātīgo nozaļu – mūzikas un rakstniecības – stāsts jāietilpina ne tik plašajās Mārstaļu ielas nama telpās. Nolemts, ka pastāvīgajā ekspozīcijā ik pa laikam ieplūdis aktualitātes. Mūzeja vadītāja izsaka cerību, ka nākotnē varēs izveidot mūzikas instrumentiem veltītu ekspozīciju, kā arī attīstīt Dziesmu svētku ekspozīciju Mežaparkā.

Līdz brīdim, kad mūzejs vērs savas jaunās telpas, turpinās rūpīga mūzeja krājuma izpēti jau pieminēto ekspozīciju vajadzībām un mājaslapas virtuālā satura veidošanai. No maija Mūzeju krātuves (Pulka iela 8) izstāžu zālē RMM vēlas izcelt sava krājuma kolekcijas vērtības. ●

RMM jaunās ekspozīcijas scenogrāfijas koncepcijas autors, mākslinieces Annas Heinrichsones instalācijas skice. Komponists Emīls Dārziņš.

Mūzeja iekštelpu vizuālizācija. Architektu birojs "Outofbox".

Avots: Latvija Amerikā

Datums: 27-02-2021

PBLA Kultūras fonds paplašina darbību

Tiekoties attālināti, lai pār-
runātu darbības plānus 2021.
gadam, Pasaules brīvo latviešu
apvienības (PBLA) valde
atzinīgi novērtēja un ar vien-
balsīgu lēmumu konceptuāli
atbalstīja PBLA Kultūras
fonda iniciatīvu pārstrukturēt
fonda darbu un paplašināt

tā nosaukumu uz
"PBLA Kultū-
ras fonds un pa-
dome" (KF&P).
Valde piekrita arī
Kultūras fonda
ieteiktajām mai-
ņām KF&P misi-
jas definīcijā,
kurā tiks iekļauta
fonda un padomes
darbības noteikumos, atvieto-
jot novecojušo.

PBLA valde balsoja, ka
Kultūras fonds un tā padome
ir PBLA vispārējās struk-
tūras sastāvdaļa, kas dar-
bojas PBLA kultūras darba
koordinācijai, kā arī līdzekļu
sagādei un piešķiršanai.

PBLA Kultūras fonda un
padomes priekšsēdis Juris
Ķeniņš no Kanadas uzsvēra,
ka kultūras darbs līdz ar iz-
glītības darbu ir neatņemama
un svarīga PBLA darbības
sastāvdaļa, un piedāvāja aktī-

PASAULES
BRĪVO
LATVIEŠU
APVIENĪBA

KULTŪRAS FONDS
UN PADOME

vizēt radošos cilvēkus latviešu
sabiedrībā pasaulē šī darba
veikšanai un koordinēšanai.

Sadarbībā ar PBLA dalīb-
organizācijām tika formulēti
šādi galvenie PBLA KF&P
uzdevumi:

- koordinēt PBLA kultūras
darbu pasaulē;

- pārstāvēt ārvalstu lat-
viešu (diasporas) kultūras dar-
ba intereses Latvijā;

- atbalstīt latviešu kultū-
ras saglabāšanu un jaunradi
ārpus Latvijas un veicināt tās

(Turpinājums 9. lpp.)

PBLA Kultūras fonds paplašina darbību

(Turpinājums no 2. lpp.)
atpazīstamību;

- godalgot izcilus latviešu
kultūras sasniegumus un dar-
biniekus pasaulē.

Diskusijā par KF&P nākotni,
kas notika 5. februārī, PBLA
valde aicināja Kultūras fonda
valdi un padomi sadarboties
un strukturēties tādā sastāvā,
kas veicinātu KF&P misijas
pildīšanu.

Tuvākajā nākotnē tiek plā-
nota darba grupas izveide
priekšsēdža Jura Ķeniņa vadībā.
Šī darba grupa sazināsies ar

kultūras darba veicējiem un
sabiedrības organizētājiem pa-
saulē, kā arī esošajiem fonda
nozaļu vadītājiem, lai apzinātu
viņu interesi un iespējas dar-
boties tālāk. Kad KF&P būs
veikusi apzināšanas darbu, tiks
izveidoti fonda prezidijs un pa-
dome, kā arī sadalītas kultūras
nozaļu vadītāju atbildības
fonda pārstrukturēšanai un
nākotnes darbībai.

PBLA Kultūras fonds di-
bināts 1972. gadā. Tā uzde-
vums vairāk nekā 40 gadus
bija atbalstīt latviešu kultūras

saglabāšanu un jaunradi, kā arī
latviskās izglītības pasākumus
ārzemēs, kas veicināja latvie-
šu sabiedrības nacionālo pa-
stāvēšanu trimdā.

No PBLA KF līdzekļiem ik
gadus vismaz ASV \$20,000
apmērā tiek atbalstīts kultūras
darbs un projekti gan mītņu
zemēs, gan Latvijā. KF piešķir
arī nelielas balvas kultūras
darbiniekiem ārzemēs par
viņu īpašajiem sasniegumiem
latviešu kultūras laukā. ●

PBLA pārstāvniecība

Avots: Latvija Amerikā

Datums: 27-02-2021